

FOLKETINGET

Åben høring om social udsathed i landdistrikterne

Udvalget for Landdistrikter og Øer

FOLKETINGET

Sune Caspersen

Senioranalytiker, Arbejderbevægelsens
Erhvervsråd

Åben høring om social udsathed i landdistrikterne

Flyttemønstre mellem land og by

Høring om social udsathed i landdistrikterne

Sune Caspersen

sc@ae.dk

ARBEJDERBEVÆGELSENS ERHVERVSRÅD

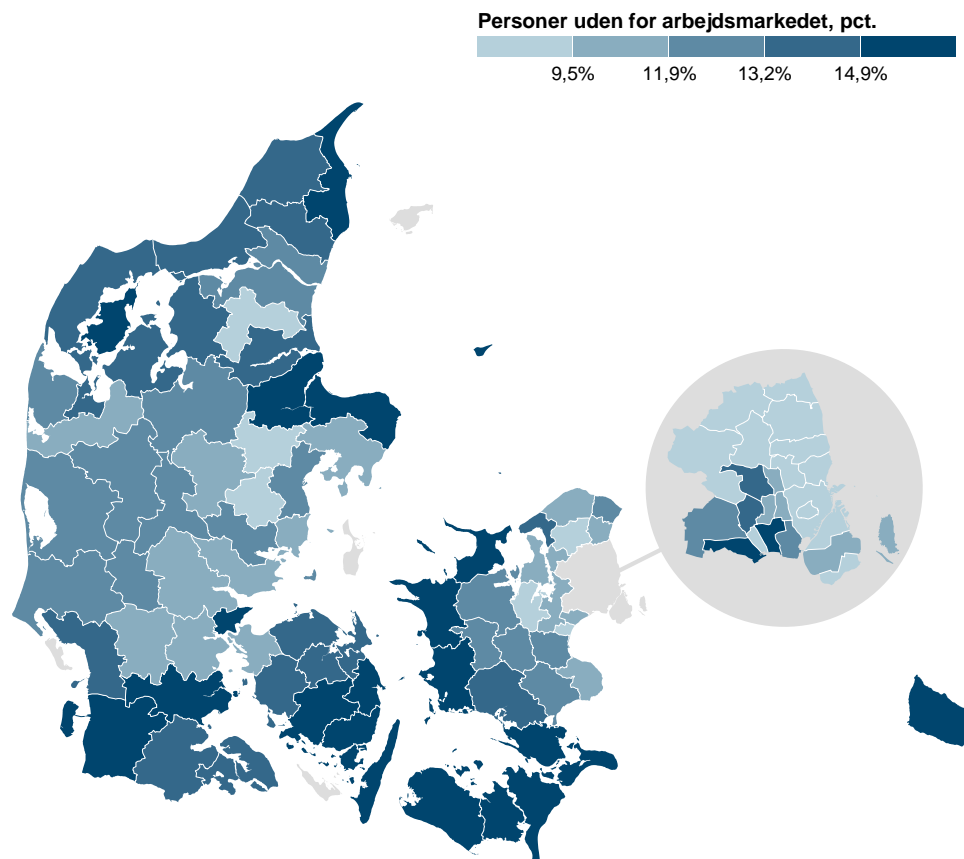
Overblik

Flere står uden for arbejdsmarkedet og er på offentlig forsørgelse i den arbejdsdygtige alder i landdistrikterne.

Befolkningsudviklingen har været meget forskelligartet på tværs af landets kommuner. Flyttemønstre mellem kommunerne bidrager hertil.

Offentligt forsørgedes flyttemønstre går fra by- mod landkommuner og forstærker dermed de sociale udfordringer i landdistrikterne.

Flest uden for arbejdsmarkedet i landdistrikterne

Markant forskel på hvor stor en andel af befolkningen i den arbejdsdygtige alder, der står uden for arbejdsmarkedet

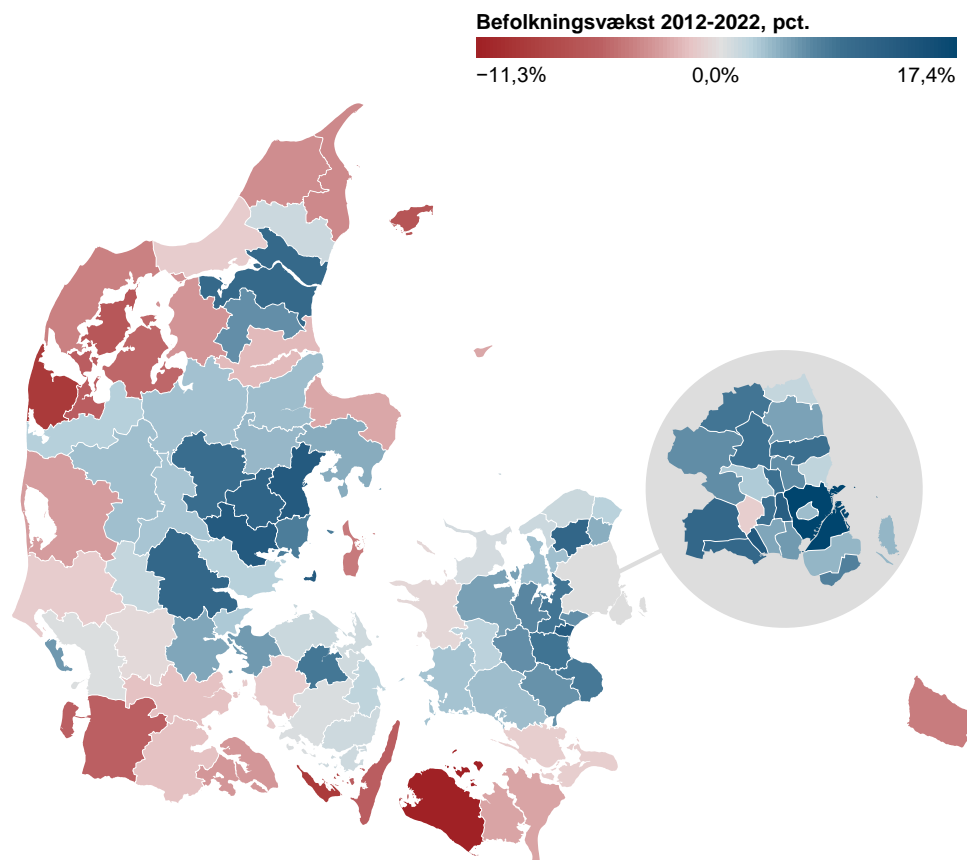
6-7 pct. af de 25-64-årige i de "stærkeste" kommuner

15-25 pct. i de "svageste"

Anm.: Bopæl opgjort pr. 1. januar 2022. Offentlig forsøgelse opgjort for 2021. Kommunerne Fanø, Samsø, Ærø og Læsø er udeladt af diskretionshensyn.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Befolkningsudvikling seneste ti år

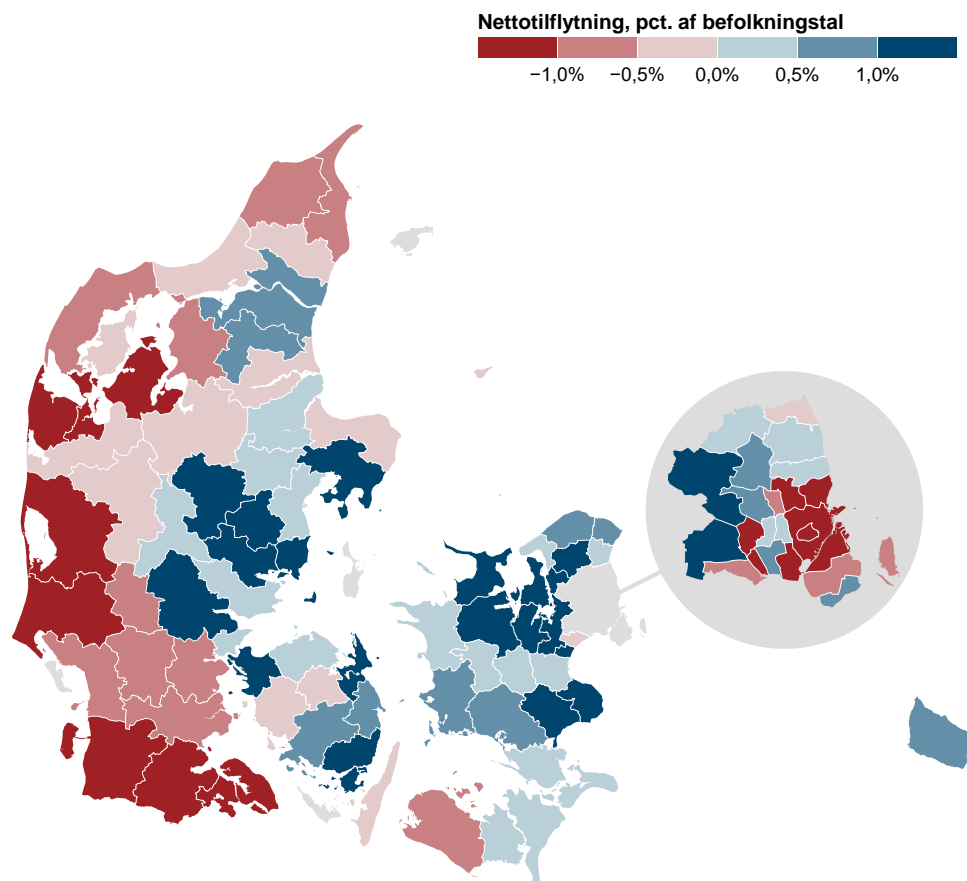
Befolkningsvæksten er meget ujævnt fordelt

Stor vækst i de største byer, i Østjylland og på Sjælland

Negativ vækst i det sydlige, nordlige og vestlige Danmark

Anm.: Befolkningsudviklingen er opgjort fra primo 2012 til primo 2022.
Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

Flytninger mellem kommuner i 2020-2021

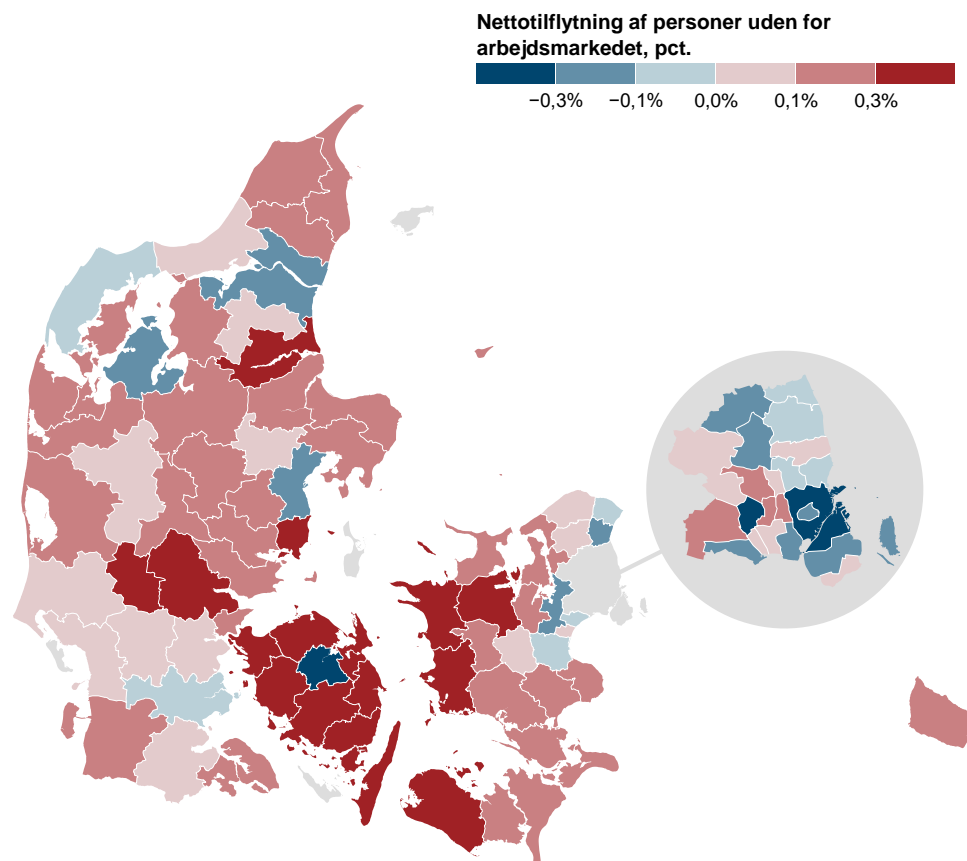
En bidragende faktor til befolkningsvæksten er flyttemønstre mellem kommunerne

Befolkningsvækst i København og omegn drevet af nettoindvandring fra udland og fødselsoverskud

Anm.: Nettotilflytning opgjort fra primo 2020 til ultimo 2021. Kommunerne Fanø, Samsø, Ærø og Læsø er udeladt af diskretionshensyn.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Offentligt forsørgedes flyttemønstre i 2020-2021

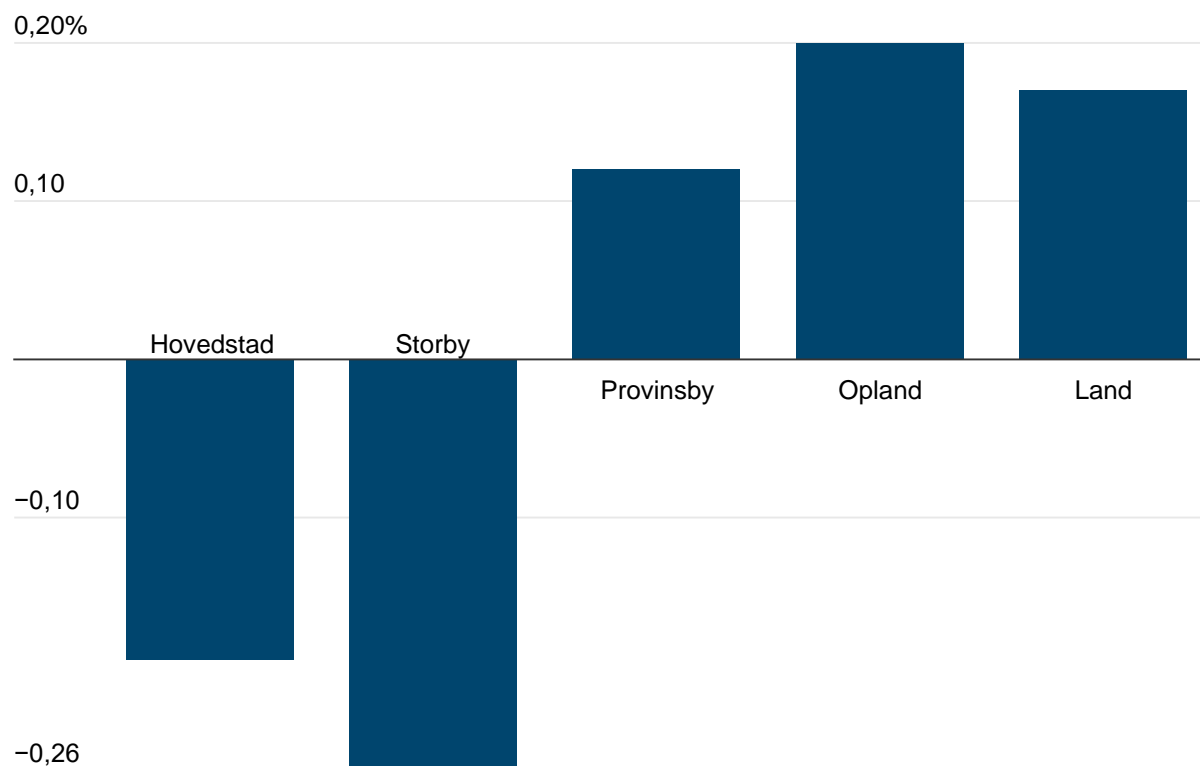
Den negative befolkningsvækst i særligt landkommuner forstærkes af flyttemønstre blandt personer uden for arbejdsmarkedet i den arbejdsdygtige alder

NB: Farveskala vendt i forhold til forrige grafik

Anm.: Nettotilflytning opgjort fra primo 2020 til ultimo 2021. Kommunerne Fanø, Samsø, Ærø og Læsø er udeladt af diskretionshensyn. Personer uden for arbejdsmarkedet er offentligt forsørgede mindst 80 pct. af året i alderen 25-64 år.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Offentligt forsørgedes flyttemønstre i 2020-2021

Opsummering af forrige grafik pba. kommunegrupper

Bevægelsen går tydeligt fra by mod land

Anm.: Nettotilflytning opgjort fra primo 2020 til ultimo 2021. Personer uden for arbejdsmarkedet er offentligt forsørgede mindst 80 pct. af året i alderen 25-64 år. Opgjort på Danmarks Statistiks kommunegrupper.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Opsummering

Stor andel står **uden for arbejdsmarkedet** i den arbejdsdygtige alder i landdistrikterne.

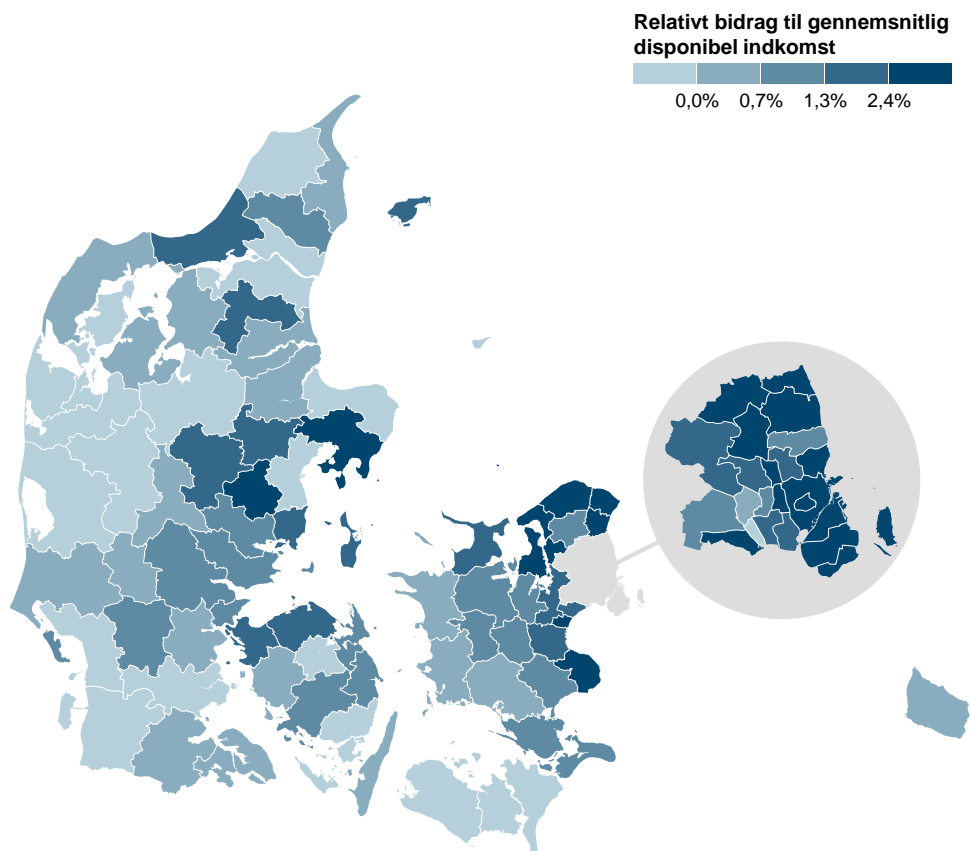
Befolkningsvækst ujævnt fordelt på tværs af landet.

En bidragende faktor er **flyttemønstre** mellem kommunerne.

Flyttemønstret for **offentligt forsørgede** går tydeligt fra by- mod landkommuner.

Forstærker de **sociale udfordringer** i landdistrikterne, mens højindkomstgrupper samler sig i og omkring de største byer.

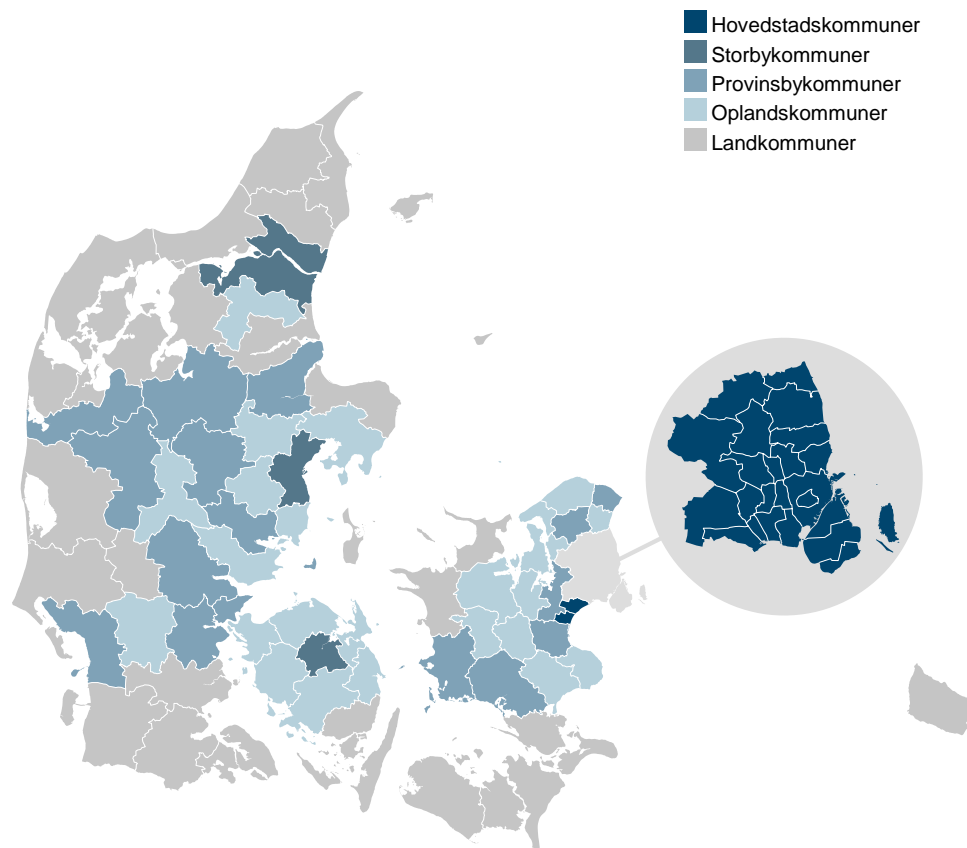
Baggrund: Tilflytteres bidrag til vækst i indkomster

Anm.: Opgjort for alle familier inkl. børn og studerende. Bidraget fra tilflyttere er opgjort som den relative forskel på tilflytternes indkomst i 2020 til indkomsten i 2010 for de beboere, der boede i kommunen i 2010 og også gør det i 2020. Bidraget er herefter skaleret i forhold til tilflytternes andel af det samlede antal beboere. Kun tilflyttere fra andre kommuner i landet er medregnet.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Baggrund: Danmarks Statistiks fem kommunegrupper

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik.

FOLKETINGET

Ditte Brøndum

Næstformand, Dansk Socialrådgiverforening

Åben høring om social udsathed i landdistrikterne

Social udsathed i landdistrikterne

*Oplæg ved Ditte Brøndum, næstformand,
Dansk Socialrådgiverforening*

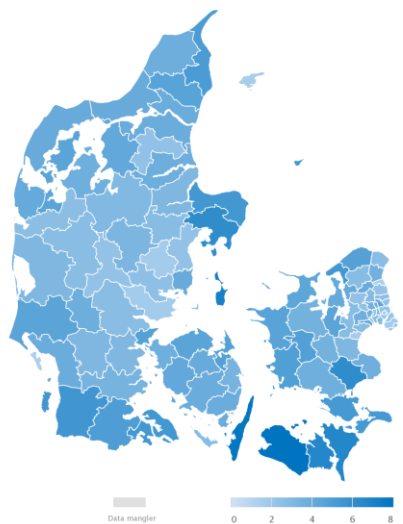
Mit oplæg

Socialt udsatte og udsatte børnefamilier i
landdistrikterne – et vue og en oplistning af udfordringer

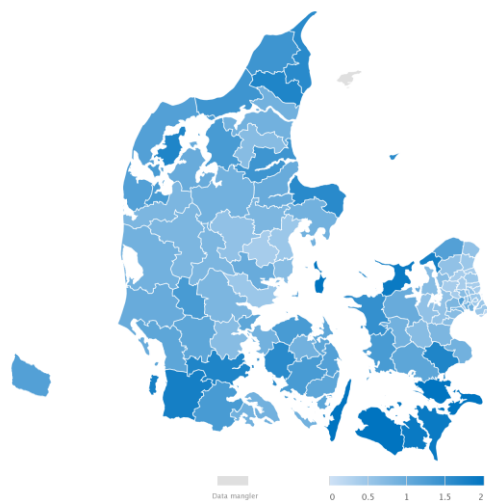
Udsatte børn i landdistrikterne

Andelen af udsatte børn og unge i pct. af befolkningen 0–22 årige. 2021

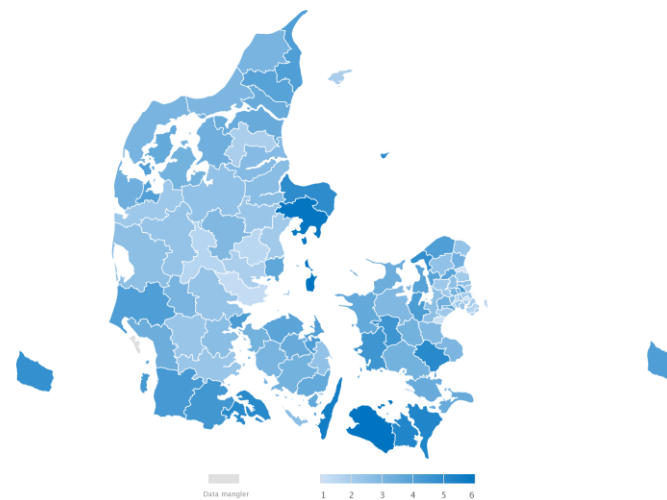
Danmarks Statistik, med kortdata fra Geodatastyrelsen

Andelen af anbragte børn og unge i pct. af befolkningen 0–22 årige. 2021

Danmarks Statistik, med kortdata fra Geodatastyrelsen

Andelen af børn og unge, der modtager forebyggende foranstaltninger i pct. af befolkningen 0–22 årige. 2021

Danmarks Statistik, med kortdata fra Geodatastyrelsen

Anbefalinger

- Bekæmp børnefattigdom
- Hold hånden under økonomien i de små landkommuner
- Hold øje med rekruttering og fastholdelse af medarbejderne

FOLKETINGET

Michael Aagaard Seeberg

Udviklingschef, KFUM's sociale arbejde, Social Drive Out

Åben høring om social udsathed i landdistrikterne

FORDI
VI SÆTTER
SPOR

i hinandens hjerter

0

MÅLTIDER UDDelt I SOCIAL DRIVE OUT

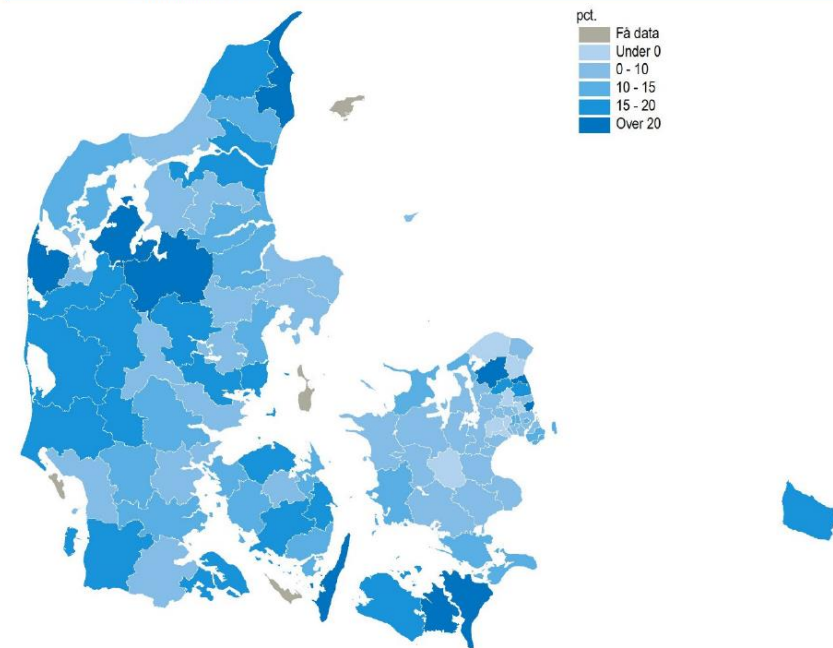
FORDI VI

SÆTTER SPOR

i hinandens

hjerter

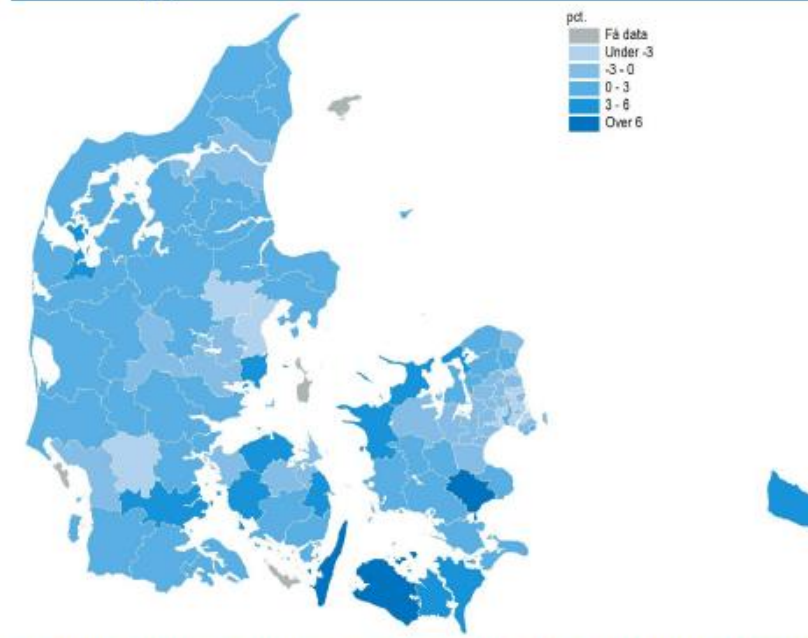
Figur 8 Andel nettotilflyttede kontanthjælpsmodtagere inden for fem år ud af alle kontanthjælpsmodtagere i kommunen. 2019

Anm: Figuren er lavet ud fra bopælskommuner for de enkelte personer i analyseåret og fem år tilbage i tid. Personer med ukendt bopælskommune analyseåret er ikke indregnet.

Kilde: Udtræk fra Befolkningsregistret og kontanthjælpsregistret. Danmarks statistik

Figur 9 Andel nettotilflyttede førtidspensionister inden for fem år ud af alle førtidspensionister i kommunen. 2019

Anm: Figuren er lavet ud fra bopælskommuner for de enkelte personer i analyseåret og fem år tilbage i tid. Personer med ukendt bopælskommune i analyseåret er ikke indregnet.

Kilde: Udtræk fra Befolkningsregistret og registret over sociale pensioner. Danmarks statistik

K F U M ' S
SOCIALE
ARBEJDE

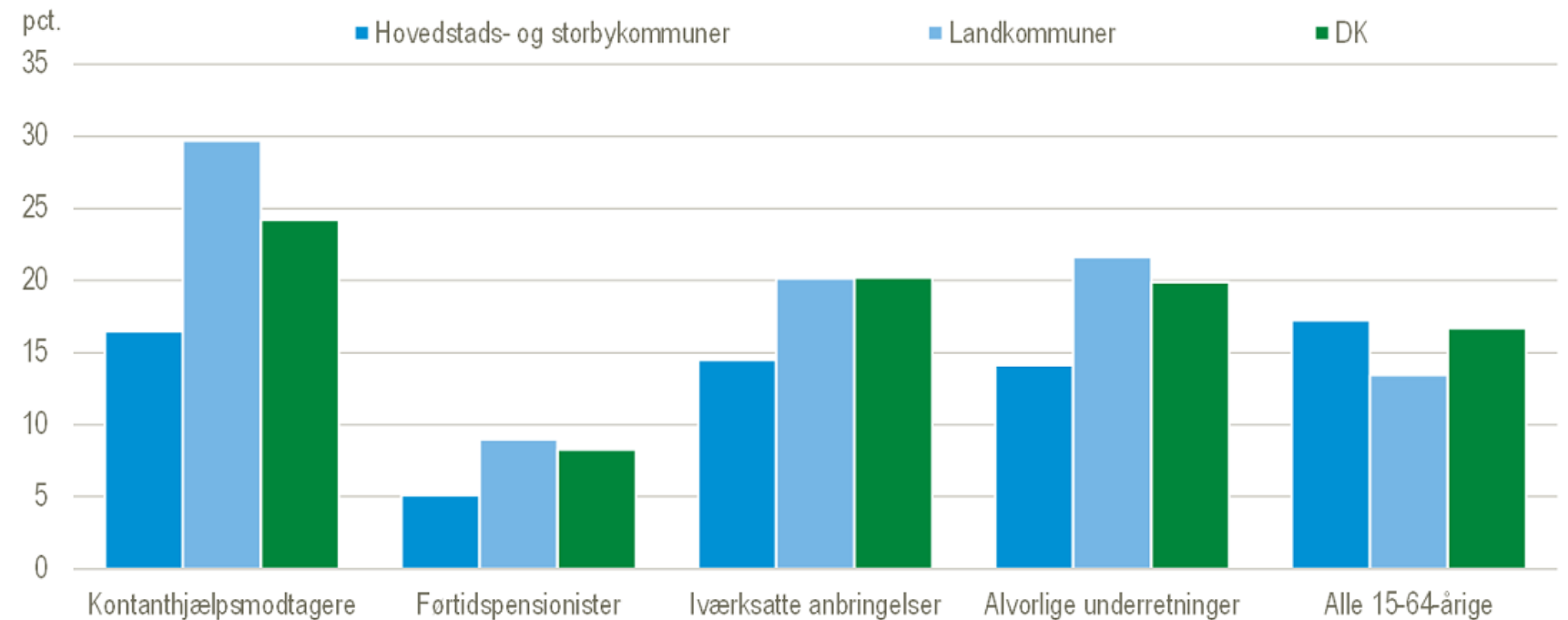
FORDI VI

SÆTTER SPOR

i hinandens

hjerter

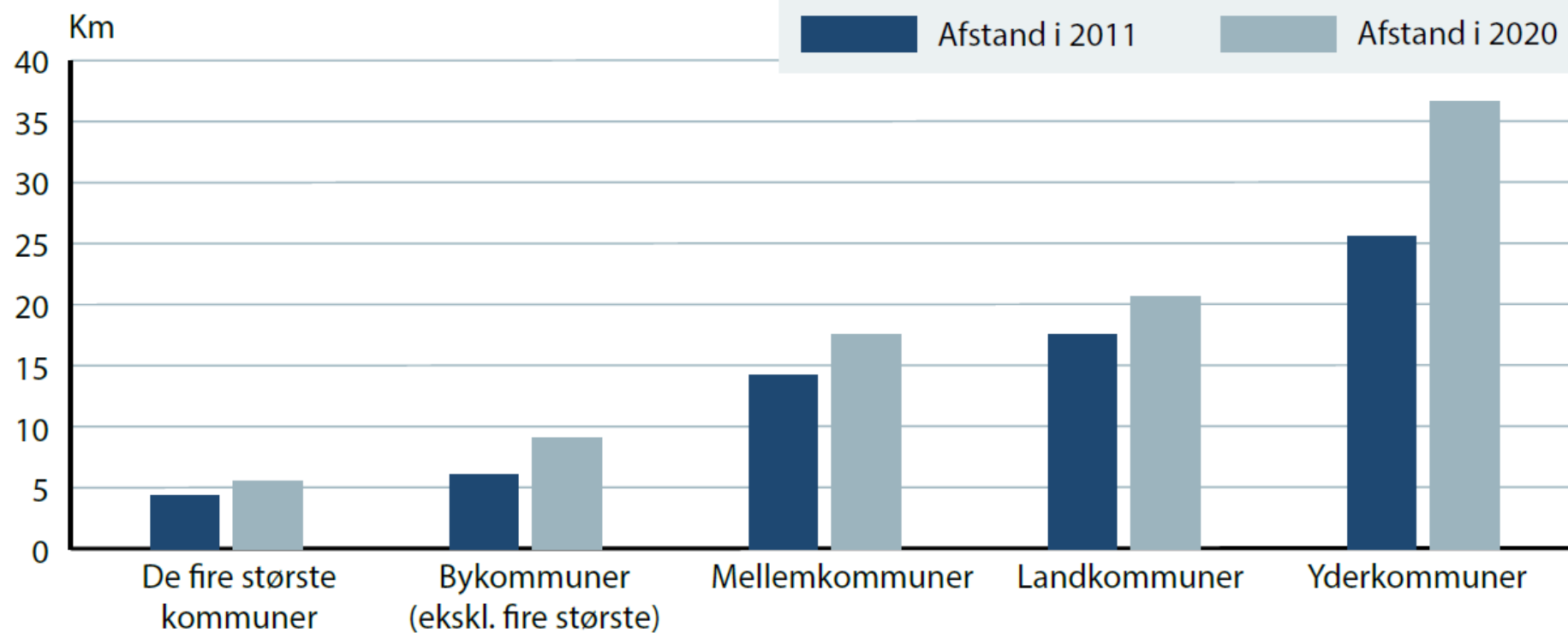
Andel der er flyttet til kommunegruppen inden for en femårsperiode. 2017-2019

Kilde: Danmarks statistik

Figur 12: Afstand til nærmeste sygehus med akutmodtagelse i 2011 og 2020

Note: Afstanden er målt som fugleflugt fra sognemidtpunkter.

Kilde: KL (2015)

Rådet for Socialt Udsatte, 'Socialt udsatte i udkantskommuner:'

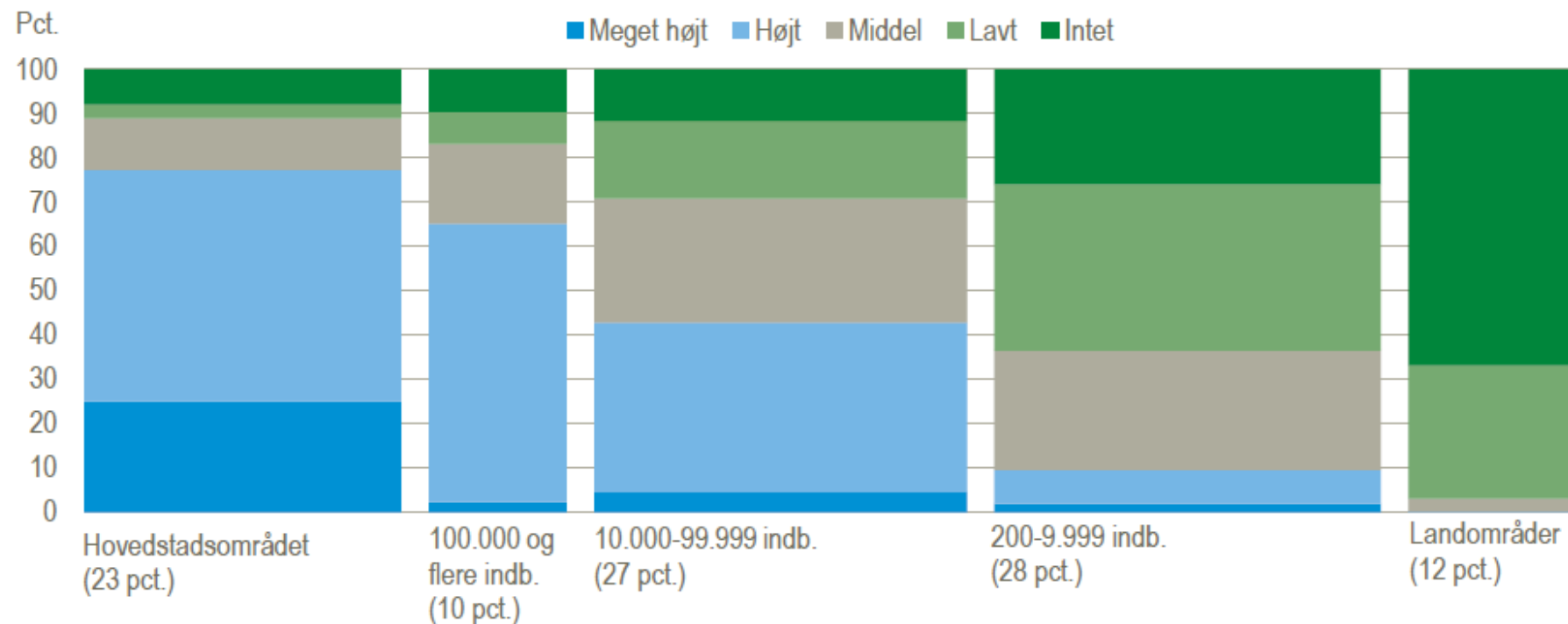
<https://strapi.ogtal.dk/uploads/85d95aacb7b9419290011f941d4a7dfd.pdf>, s. 34

**FORDI VI
SÆTTER SPOR**
i hinandens
hjerter

Figur 2

Serviceniveau af offentlig transport fordelt ud fra bystørrelse. Søjlernes bredde afspejler antal personer. 2019

Anm.: *Intet serviceniveau* betyder, at der ikke er adgang til faste stoppesteder eller stationer inden for 500 meter fra bopælen. Andele beregnes blandt personer over 18 år og med tilgængeligt adressedata ultimo 2019, i alt ca. 4,6 mio. personer. Bystørrelse inkluderer alle indbyggere, da inddelingen er baseret på byopgørelsen. *Landområder* omfatter landdistrikter og byer med under 200 indbyggere.

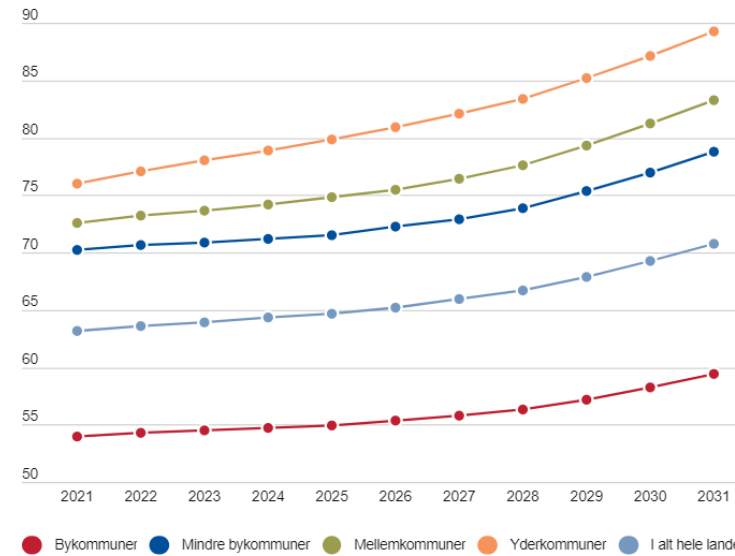
Kilde. Data om serviceniveauet af offentlig transport og byopgørelsen.

Kilde: Danmarks statistik (Kilde: <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetAnalyse.aspx?cid=45984>)

**FORDI VI
SÆTTER SPOR**
i hinandens
hjerter

Fremskrevet demografisk forsørgerbrøk for forskellige kommunetyper 2021-2031

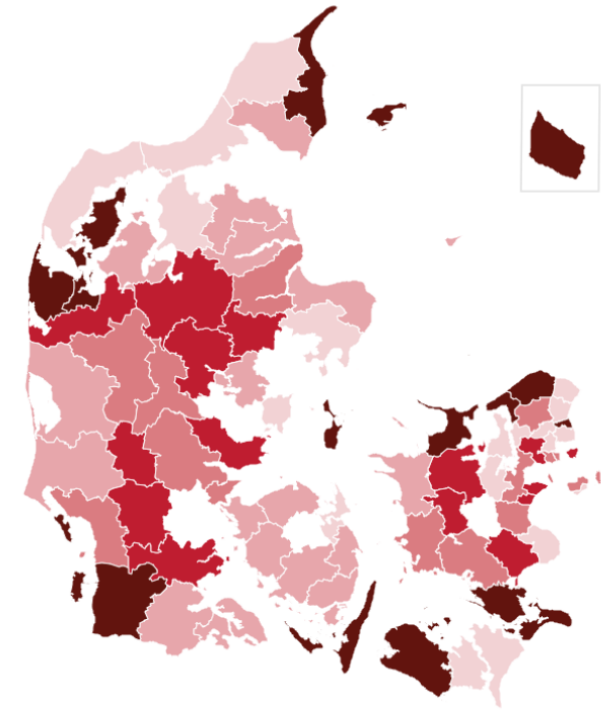

Note: Vægtede gennemsnit. Demografisk forsørgerbrøk er beregnet som antallet af borgere i alderen 0-16 år og 65+ år, der er pr. 100 borgere i alderen 17-64 år. Bemærk, at ældre her defineres som borgere på 65+ år, og at der ikke er taget højde for, at pensionsalderen gradvist forhøjes fra 65 til 67 år i perioden fra 2019 til 2022 og reguleres yderligere til 68 år i 2030.

Kilde: ECO Nøgletal og Danmarks Statistikbank (FRKM121) samt oplysninger om kommunernes fordeling på kommunetyper fra "Afrapportering fra Finansieringsudvalget, Økonomi- og Indenrigsministeriet 2018", https://sim.dk/media/19016/afrapportering_fra_finansieringsudvalget_feb_2018_pdfa.pdf

VIVE

Befolkningsfremskrivning, forventet demografisk forsørgerbrøk 2031

40,5-72,3 72,4-77,1 77,2-82,0 82,1-86,8 86,9-91,6 91,7-132,4

Kilde: ECO Nøgletal og Danmarks Statistikbank (FRKM121)

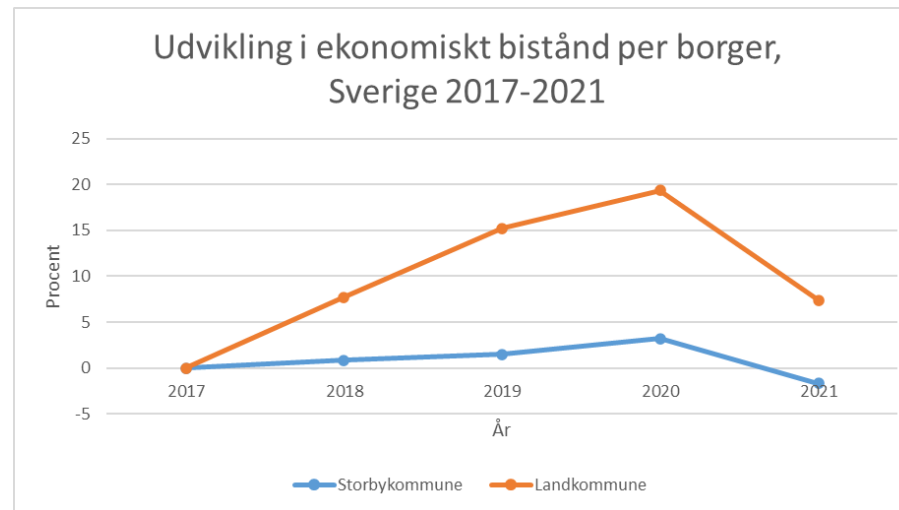
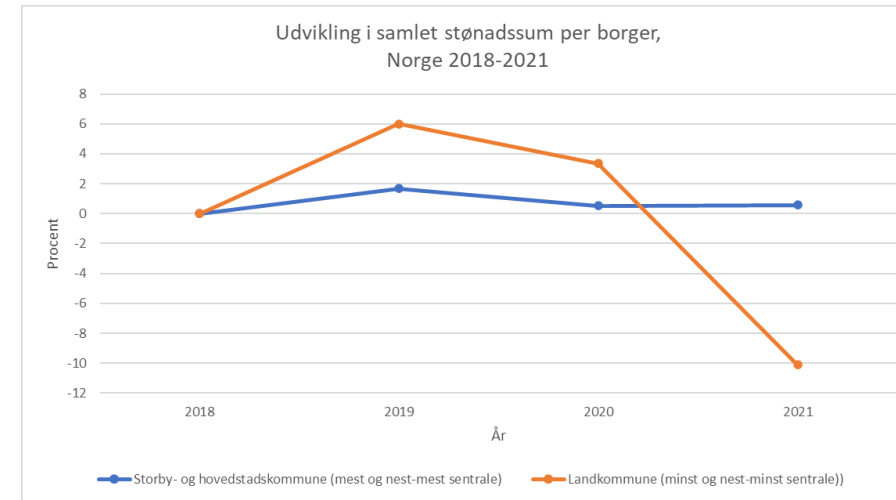
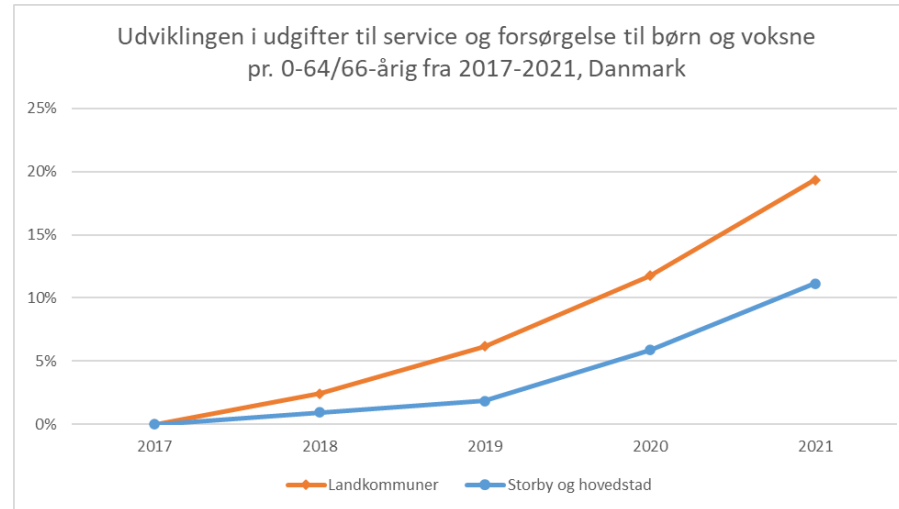
VIVE

FORDI VI
SÆTTER SPOR
i hinandens

hjerter

DANMARK, SVERIGE OG NORGE: UDSATHED I LANDDISSTRIKTER (I)

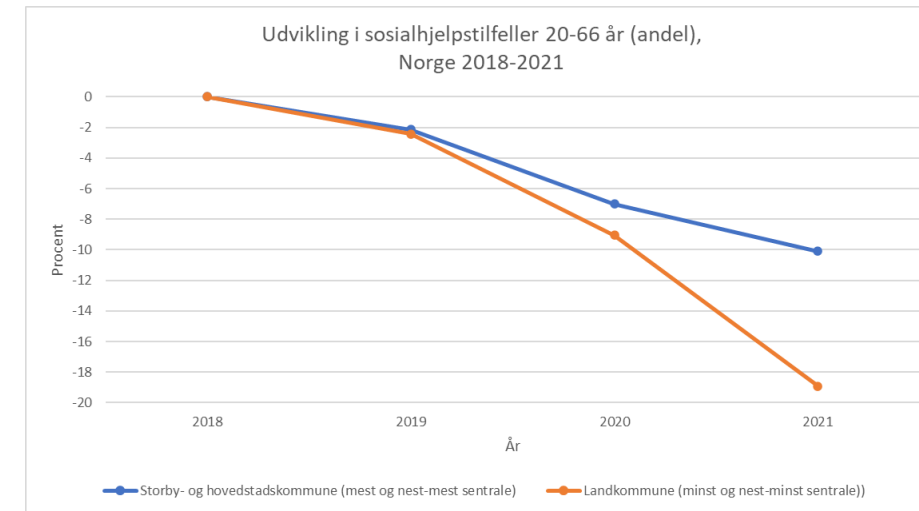
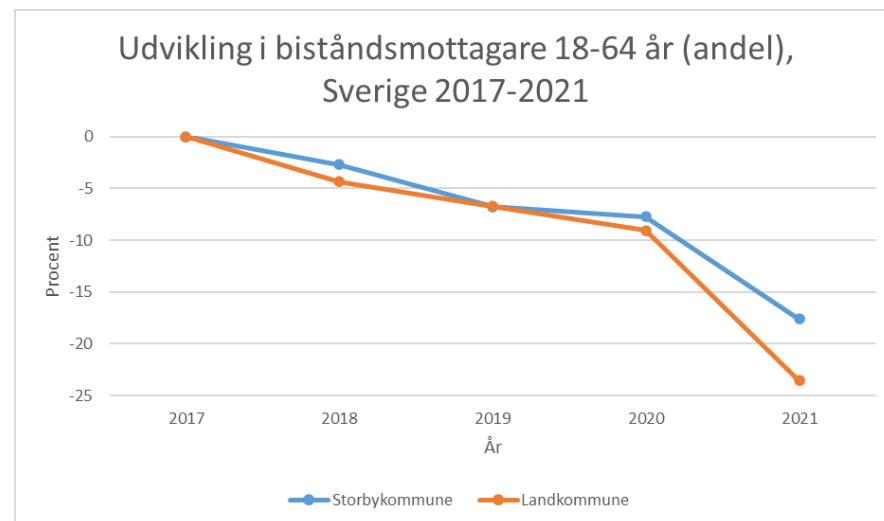
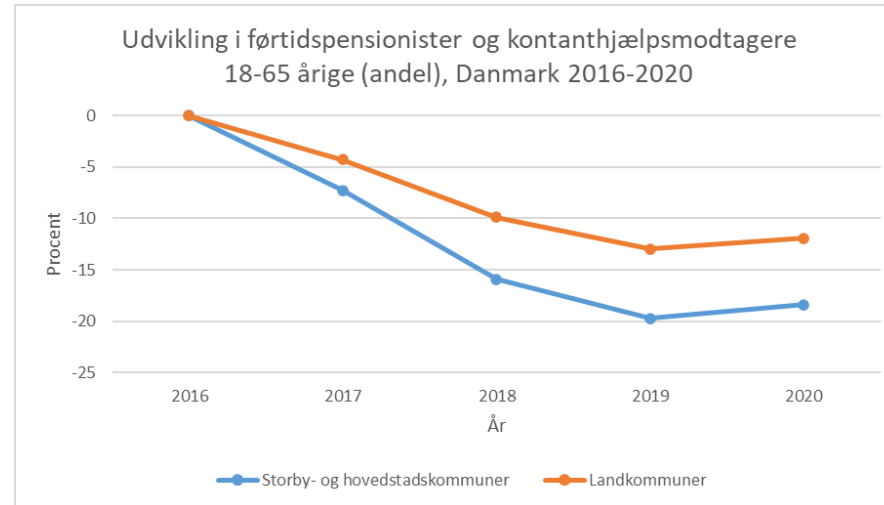
**FORDI VI
SÆTTER SPOR**
i hinandens
hjerter

Kilder, egne beregninger baseret på:
Danmark: <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/kommunegrupper>
Norge: <https://www.ssb.no/statbank/table/13138/> ; <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/sentralitetsindeksen.oppdatering-med-2020-kommuner> ;
<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/ny-sentralitetsindeks-for-kommunene>
Sverige: https://sdb.socialstyrelsen.se/ff_ekb/val.aspx ; https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/BefolkningNy/ ; <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1566324/FULLTEXT02.pdf>, kap 3 ; https://www.tillvaxtanalys.se/download/18.62dd45451715a00666f1f3a9/1586366195534/rapport_2014_04_rev1.pdf

K F U M ' S
SOCIALE
ARBEJDE

DANMARK, SVERIGE OG NORGE: UDSATHED I LANDDISSTRIKTER (II)

FORDI VI

SÆTTER SPOR

i hinandens

hjerter

Kilder, egne beregninger baseret på:

Danmark: <https://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/nomenklaturer/kommunegrupper>

Norge: <https://www.ssb.no/statbank/table/13138/> ; <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/sentralitetsindeksen.oppdatering-med-2020-kommuner> ;

<https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/ny-sentralitetsindeks-for-kommunene>

Sverige: https://sdb.socialstyrelsen.se/if_ekb/val.aspx ; https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_BE_BE0101_BE0101A/BefolkningNy/ ; <http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1566324/FULLTEXT02.pdf>, kap 3 ; https://www.tillvaxtanalys.se/download/18.62dd45451715a00666f1f3a9/1586366195534/rapport_2014_04_rev1.pdf

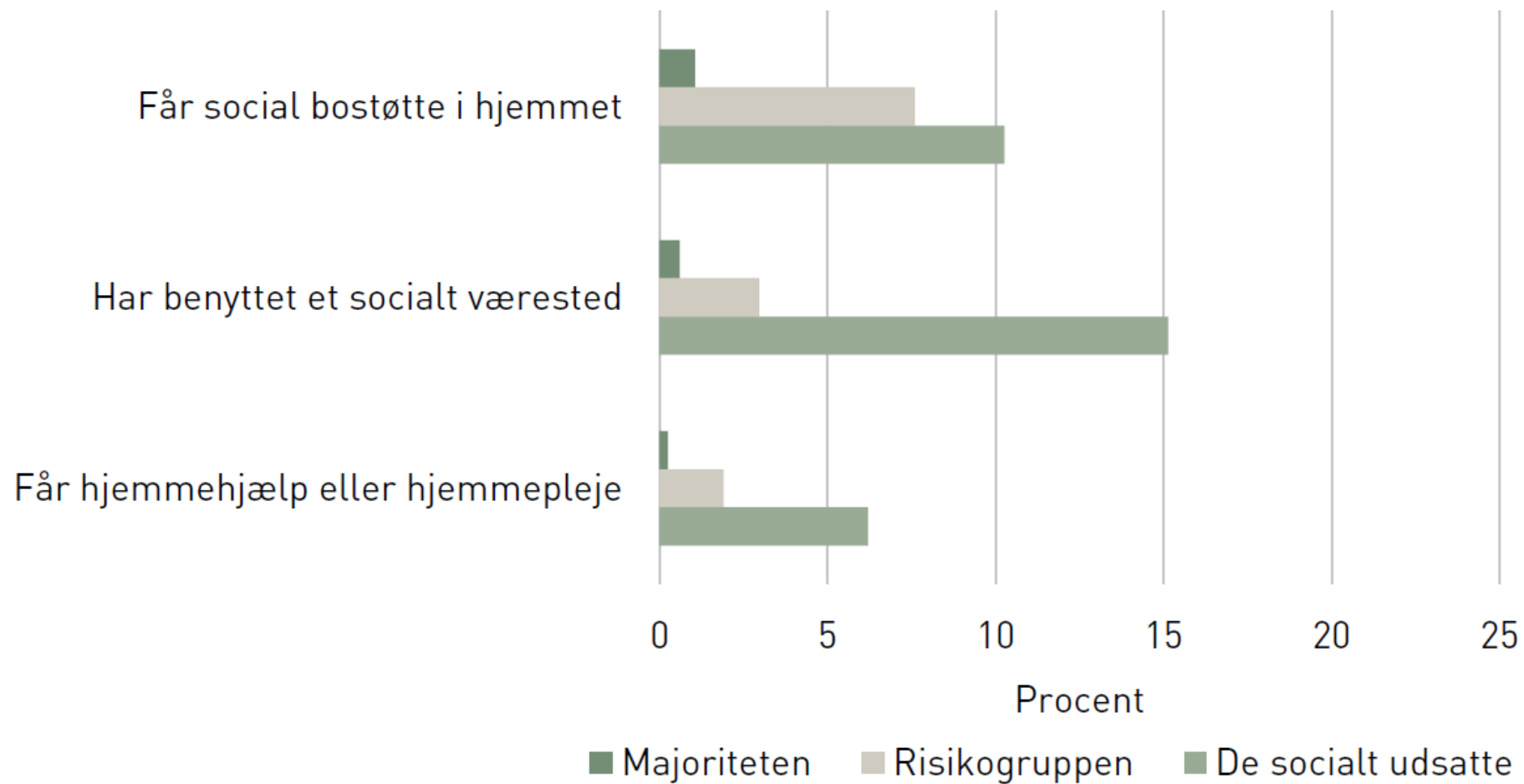

K F U M ' S
SOCIALE
ARBEJDE

FIGUR 6.9

Andelen af respondenter, der benytter specifikke former for social hjælp og støtte. Særskilt for majoriteten, risikogruppen og de socialt udsatte. Procent.

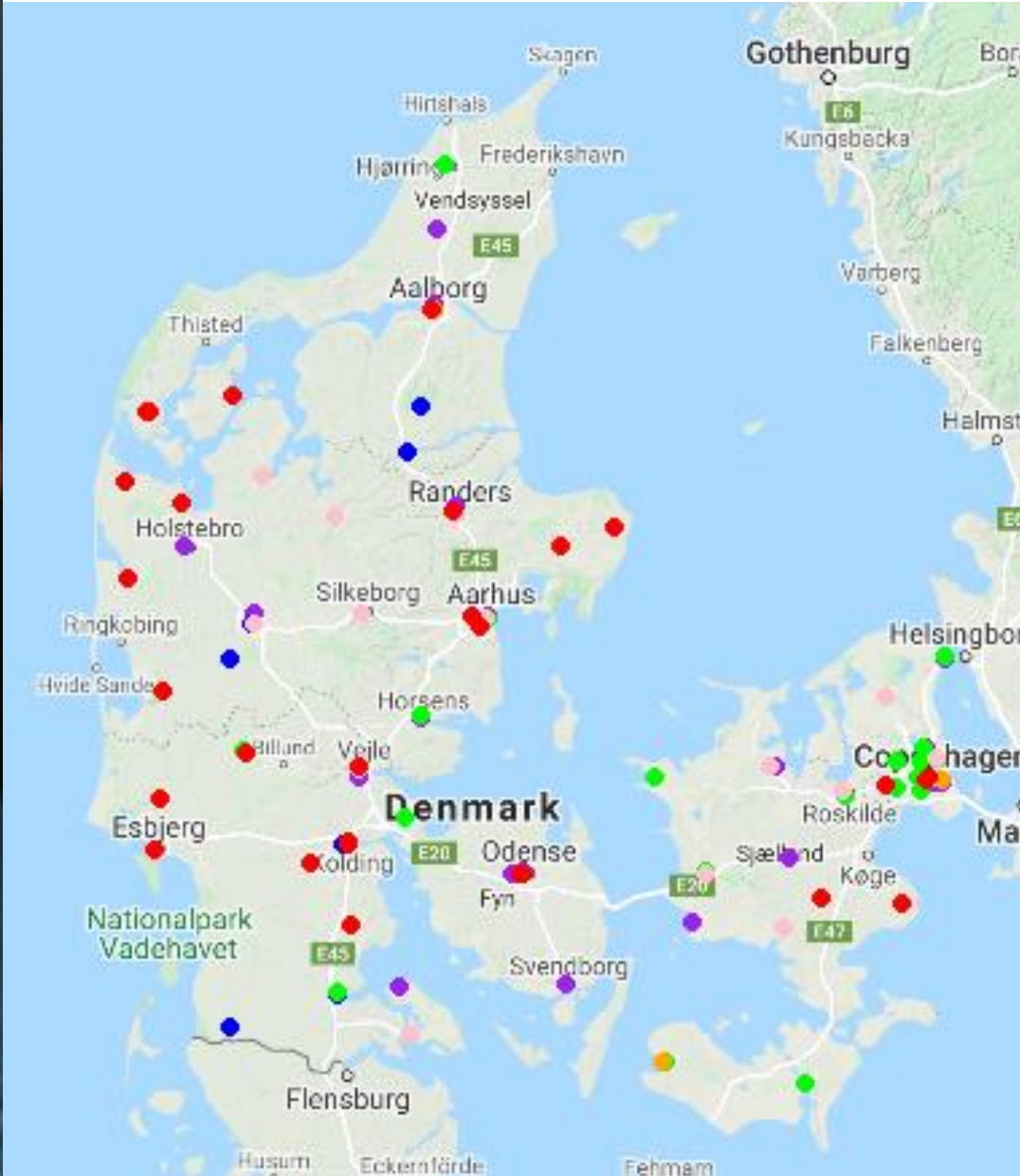

**FORDI VI
SÆTTER SPOR**

i hinandens

hjerter

Kilde: VIVE, Fællesskabsmålingen (2019):
<https://www.vive.dk/media/pure/6552/849339>, s. 159

Kort over sociale
caféer og
væresteder:
Kirkens Korshær
Blå Kors
Frelsens Hær
Headspace
Ventilen
KFUM's Soc Arb

Kilde: egen kortlægning baseret på offentlige
oplysninger og Google kort

**FORDI VI
SÆTTER SPOR**
i hinandens
hjerter

Kilde: egen kortlægning baseret på offentlige oplysninger og Google kort

**FORDI VI
SÆTTER SPOR**
i hinandens
hjerter

Social Drive Out, evaluering

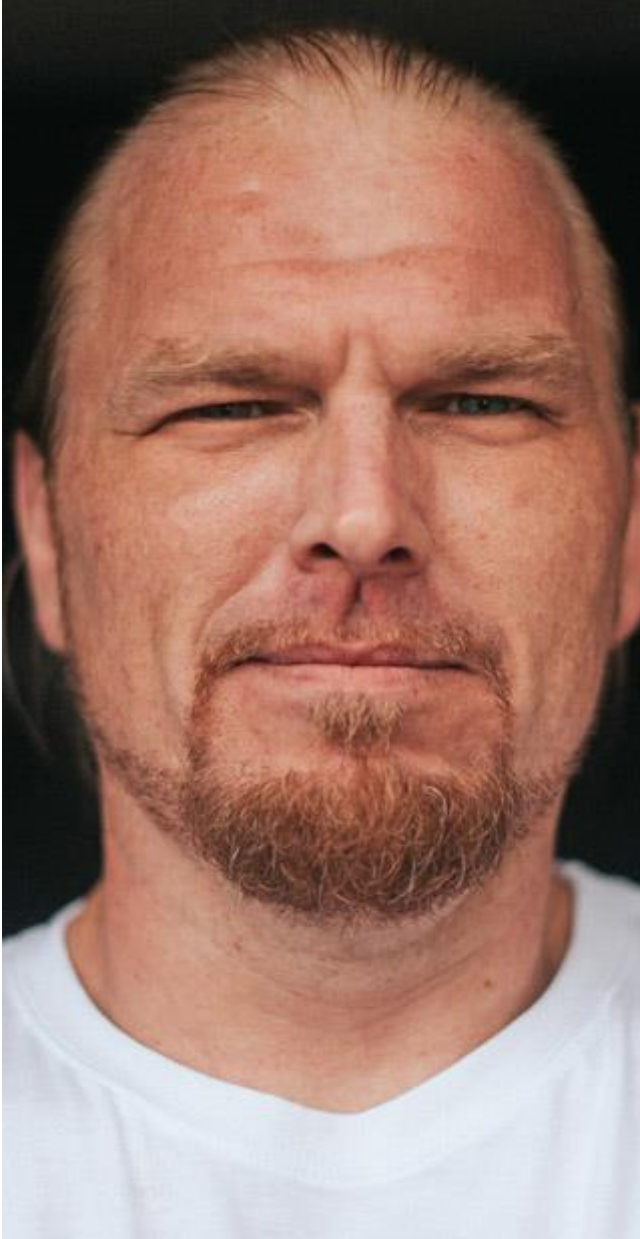
En brugerundersøgelse fra 2021 baseret på 130 interviews

fordelt i hele landet viser, at:

- 2/3 giver udtryk for en mindre følelse af ensomhed, efter de kom med i mobilcaféen.
- 2/3 har fået mod til at handle på udfordringer.
- 1/2 har fået mod på at indgå i andre fællesskaber.

**FORDI VI
SÆTTER SPOR**
i hinandens

hjerter

FORDI VI

SÆTTER SPOR

i hinandens

hjerter

DRØMMESCENARIER

Vi drømmer om, at:

1. Udbrede til nye geografiske områder, hvor få sociale indsatser er
2. Udbygge Social Drive Out med bl.a. gældsrådgivning, retshjælp, ludomani.
3. Bringe flere fagligheder med ud – udbringe flere indgange
4. Udvide til nye målgrupper: mobilcafé til udsatte børn og unge
5. Målrette indsatsen mod socialt udsatte med lavere og højere kompleksitet: Give videre med støtte eller udvide omfang af indsats

K F U M ' S
SOCIALE
ARBEJDE

FOLKETINGET

Steffen Damsgaard

Formand, Landdistrikternes Fællesråd

Åben høring om social udsathed i landdistrikterne

Social udsathed i landdistrikterne – konsekvenser og løsninger i et landdistriktsperspektiv

Steffen Damsgaard
Formand for Landdistrikternes Fællesråd

LANDDISTRIKTERNES
FÆLLESRÅD

Konsekvenserne set i et landdistriktsperspektiv

#1

- ✿ Kommunernes økonomi → flere socialt udsatte borgere presser den kommunale økonomi.
- ✿ Det sociale arbejde i kommunerne → er dyrt og tidskrævende, fordi der er længere mellem husene, og flere kan flyve under radaren.
- ✿ Centralisering lokalt → de fleste sociale og sundhedsmæssige tilbud (jobcentre, misbrugsbehandling, borgerservice, væresteder, lægehuse mv.) ligger i kommunernes hovedbyer – det er en udfordring for **socialt udsatte borgere** og **medarbejderne**.

Konsekvenser i et landdistriktsperspektiv #2

✿ Billige boliger ligger ofte længst væk fra de kommunale hovedbyer → socialt udsatte familier søger de billigste boliger.

✿ Konsekvenser:

→ Socialt udsatte familier bor langt fra de kommunale tilbud.

→ Ringe transportmuligheder i mange landdistrikter udgør barrierer for at benytte de kommunale sociale tilbud.

→ Afstanden til kommunale medarbejdere er større, og synligheden af de socialt udsatte familier er mindre.

Løsningsforslag #1

- ✿ Flere **målrettede tilbud** til de borgere og familier, der har brug for basale fornødenheder, et lokalt fællesskab og/eller rådgivning.
- ✿ Større fokus på **indsatser, der forbedrer sociale netværk** i land- og yderkommunernes mest afsidesliggende områder. Fx bedre adgang til væresteder.
- ✿ Indtænke civilsamfundet i højere grad i de sociale indsatser → landdistrikternes stærke fællesskaber og frivillige kræfter skal bringes i spil i det sociale arbejde.
- ✿ Flere midler til det sociale arbejde i landdistrikterne → pengene skal følge de socialt udsatte borgere.

FOLKETINGET

Thomas Ørting Jørgensen

Formand for Klima, Vækst- og Udviklingsudvalget, Tønder Kommune

Åben høring om social udsathed i landdistrikterne

KONSEKVENSER OG LØSNINGER

TØNDER KOMMUNES PERSPEKTIVER

TØNDER
KOMMUNE

**FLYTTEMØNSTRES OG NÆRMILJØETS BETYDNING
FOR DEN
SOCIALE SAMMENSÆTNING OG BESKÆFTIGELSE**

TØNDER
KOMMUNE

DEMOGRAFI - ANDEL MED FRIHEDSSTRAF

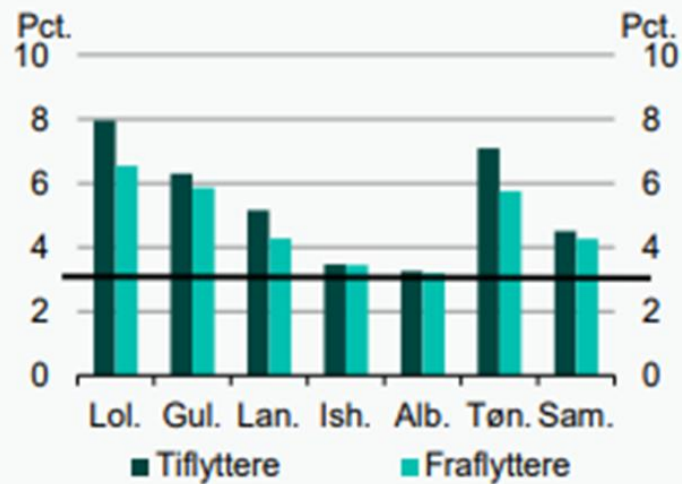
KONSEKVENSER OG LØSNINGER – TØNDER KOMMUNES PERSPEKTIVER

TØNDER KOMMUNE

Figur 4.17

Frihedsstraf (5 år forinden): Andel for til- og fraflyttere, 2013-2018

Andelen af tilflyttere til Tønder Kommune med en frihedsstraf er 7-8 pct.

Dette er over dobbelt så meget som landsgennemsnittet

DEMOGRAFI - BØRN OG UNGE MED FORANSTALTNING

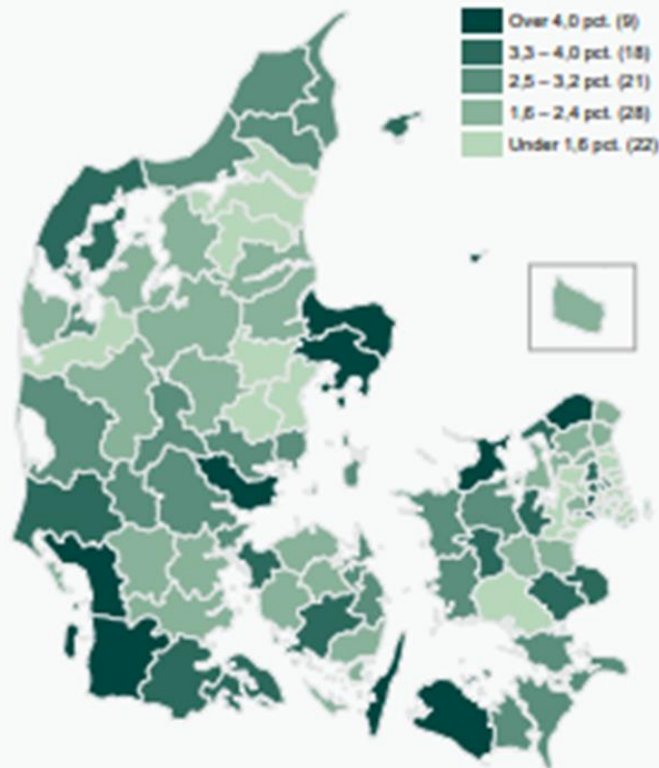
KONSEKVENSER OG LØSNINGER – TØNDER KOMMUNES PERSPEKTIVER

TØNDER KOMMUNE

Figur 2.7

Andel 0-22 årig, som får en foranstaltning efter serviceloven, pct., 2018

Andelen af udsatte børn/unge, der modtager en foranstaltning efter serviceloven, er høj i Tønder Kommune.

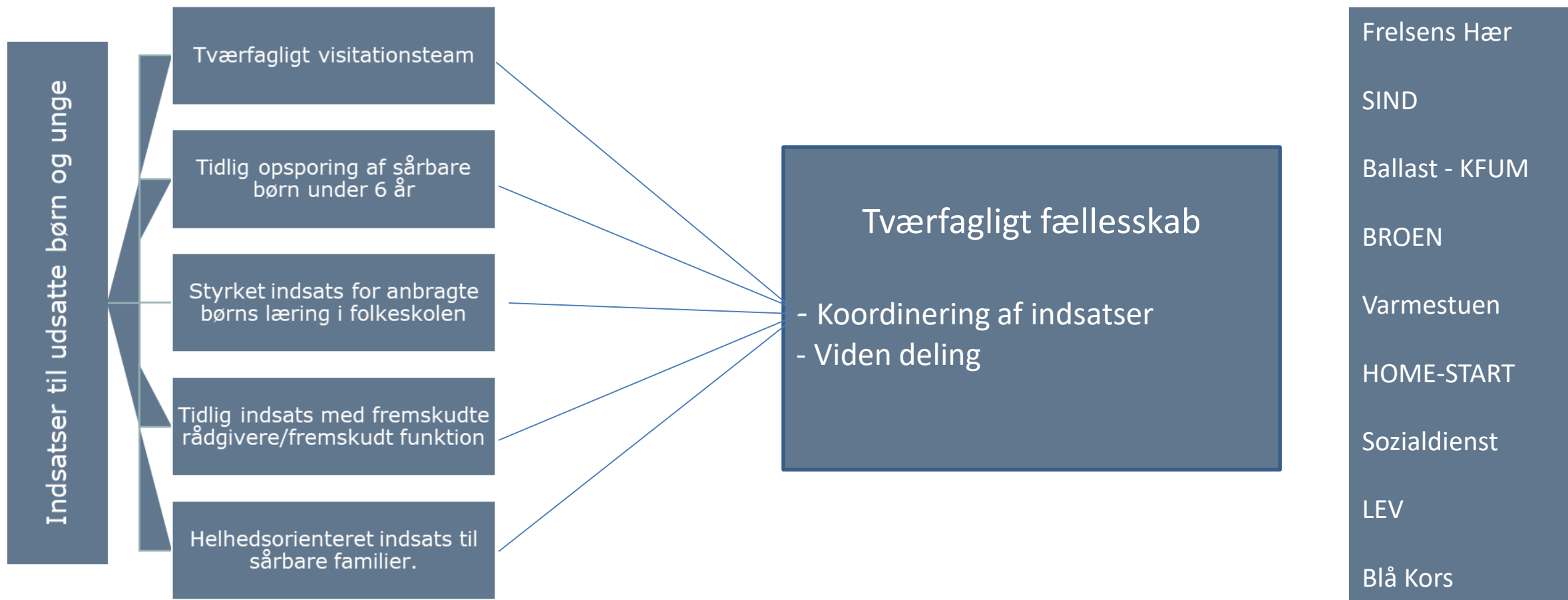
Andelen er 2-3 gange højere end landsgennemsnittet.

POLITISK FOKUS

SÆRLIG INDSATSER TIL UDSATTE BØRN, UNGE OG DERES FAMILIER

TØNDER KOMMUNE

UDDANNELSE SOM BESKYTTELSES FAKTOR

KONSEKVENSER OG LØSNINGER – TØNDER KOMMUNES PERSPEKTIVER

TØNDER KOMMUNE

- Udflytning af uddannelser og offentlige arbejdspladser til landdistrikter
- Datamatiker uddannelsen og pædagog uddannelsen er afgørende for Tønder Kommunes fremtid

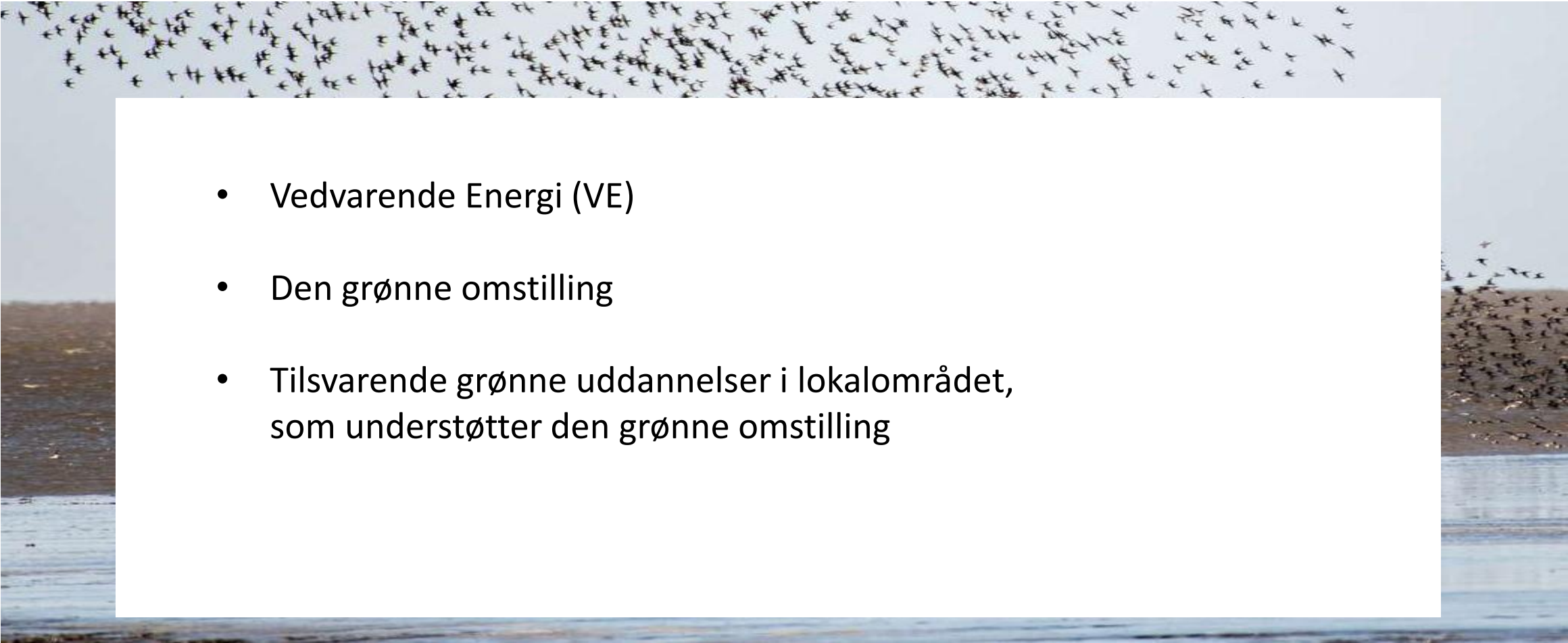

VEDVARENDE ENERGI OG DEN GRØNNE OMSTILLING

KONSEKVENSER OG LØSNINGER – TØNDER KOMMUNES PERSPEKTIVER

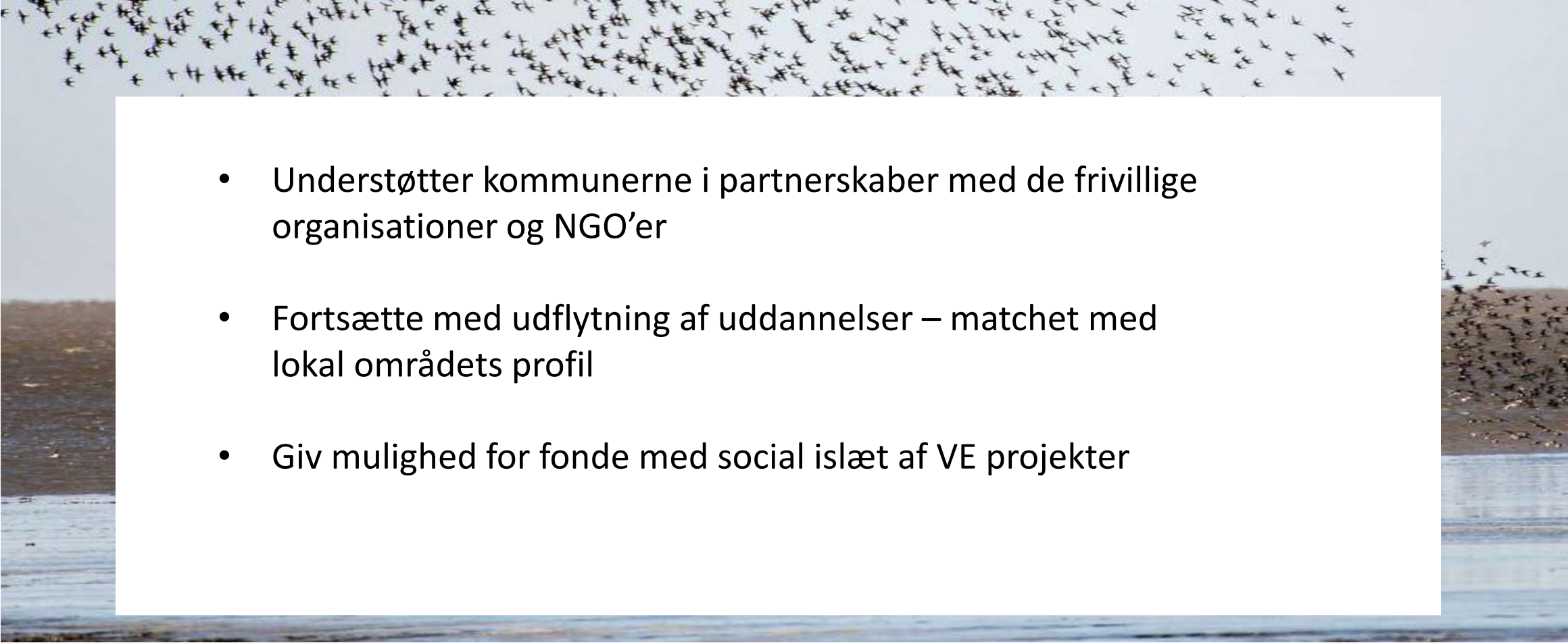
TØNDER KOMMUNE

-
- Vedvarende Energi (VE)
 - Den grønne omstilling
 - Tilsvarende grønne uddannelser i lokalområdet, som understøtter den grønne omstilling

3 OVERSKRIFTER PÅ LØSNINGER

TØNDER KOMMUNE

-
- Understøtter kommunerne i partnerskaber med de frivillige organisationer og NGO'er
 - Fortsætte med udflytning af uddannelser – matchet med lokal områdets profil
 - Giv mulighed for fonde med social islæt af VE projekter

FOLKETINGET

Tonni Hansen

Borgmester, Langeland Kommune

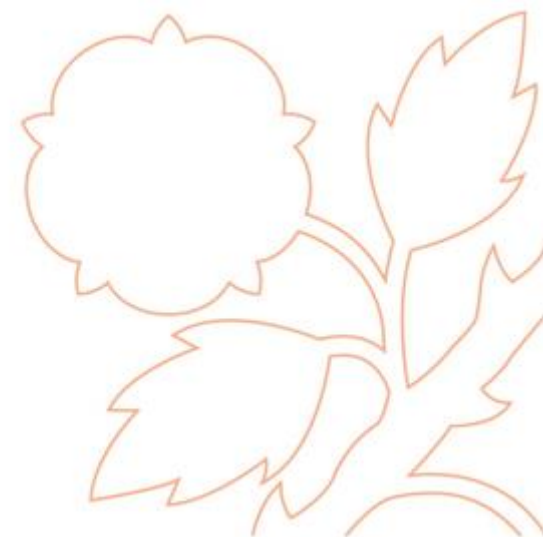
Åben høring om social udsathed i landdistrikterne

Åben høring om social udsathed i landdistrikterne

Langeland Kommune

Onsdag d. 5. oktober 2022

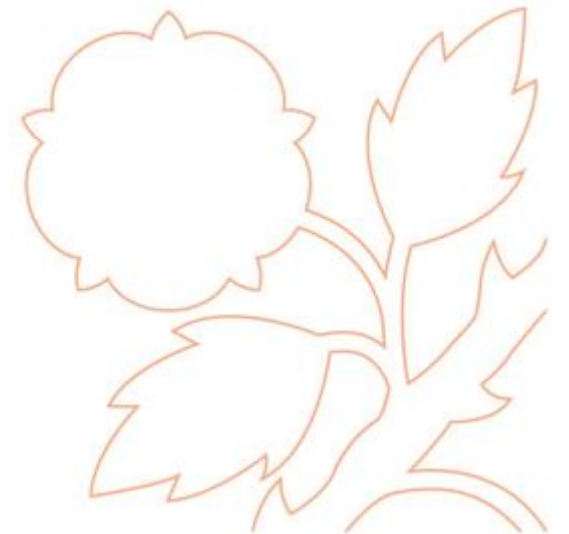
Borgmester Tonni Hansen

Flyttemønstre på Langeland

Arbejderbevægelsens Erhvervsråds rapport over flyttemønstre:

- Langeland Kommune er den kommune, der har haft den relativt største nettotilflytning af offentligt forsørgede i alderen 25-64 år
- De kommuner som oplever størst nettotilflytning af offentligt forsørgede, er kommuner som allerede har mange borgere på offentlig forsørgelse

Flyttemønstre fortsat

- Langeland Kommune har cirka 12.300 indbyggere
- Gennemsnitsalderen er 52 år (landsgennemsnittet er 42 år)
- Andel på offentlig forsørgelse:

Andel på offentlig forsørgelse i pct. af befolkningen

25,8 %

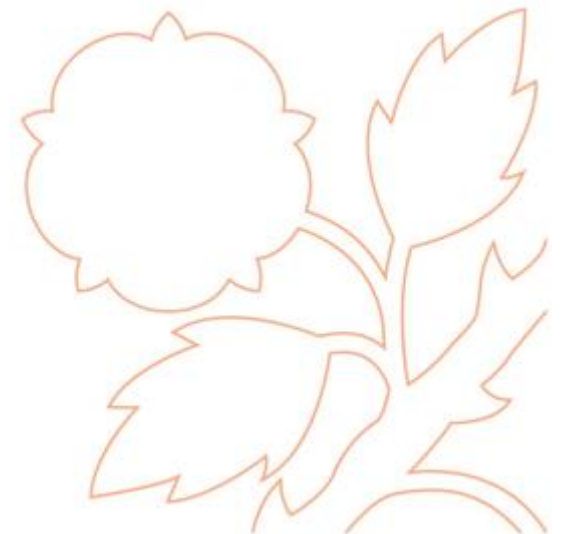
Langeland kommune

15,8 %

Hele landet

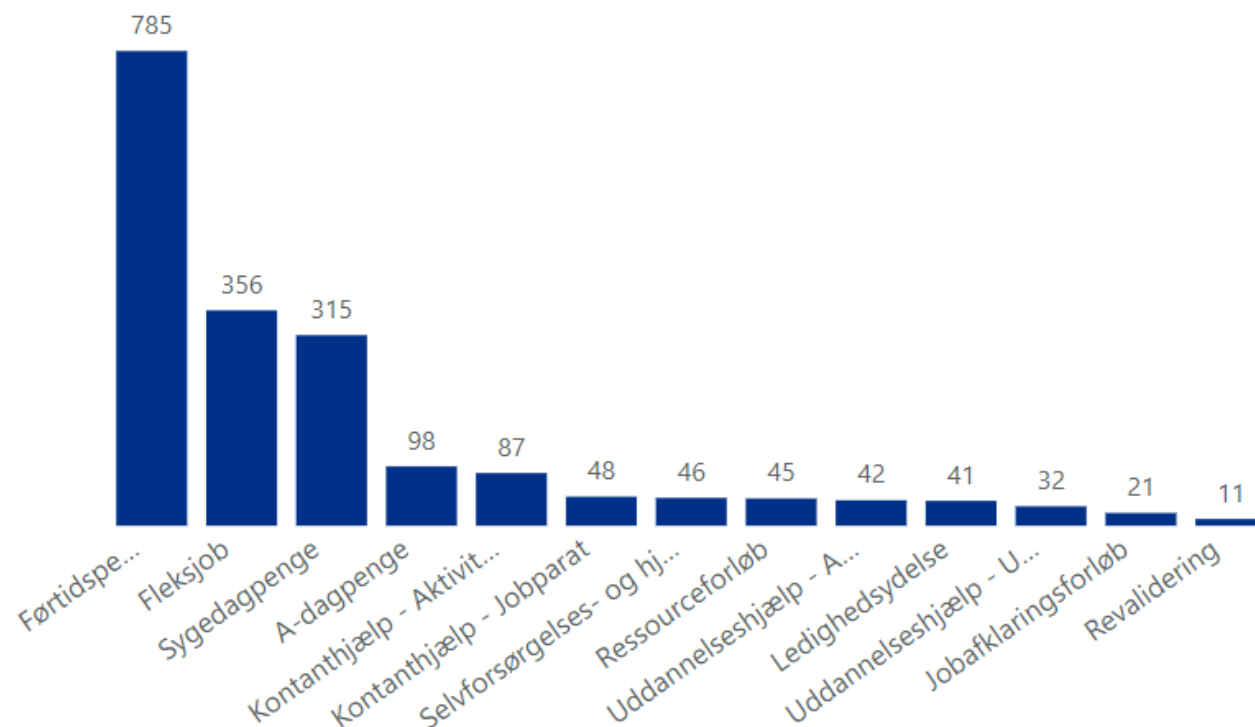
maj 2022

Kilde: jobindsats.dk

Flyttemønstre fortsat

Fig. 1.1: Antal personer fordelt på ydelser | juni 2022

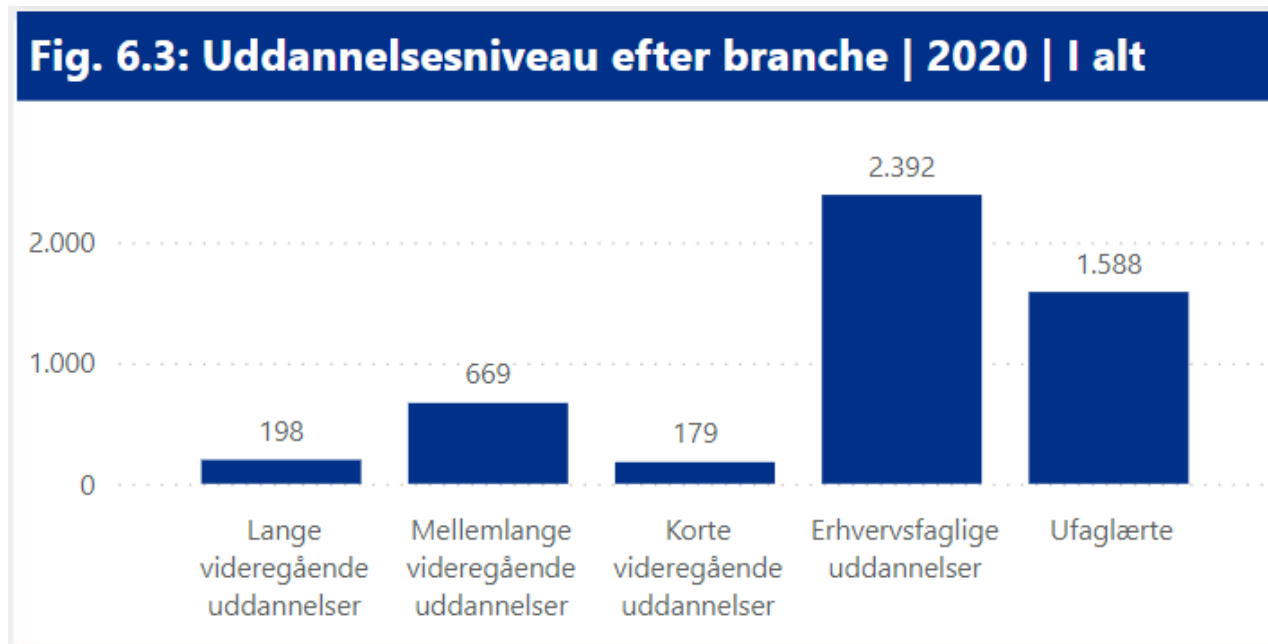
Kilde: jobindsats.dk

- 41 % af borgerne på offentlig forsørgelse er førtidspensionister
- 35 % af borgerne er i enten fleksjob eller på sygedagpenge
- Det er næsten dobbelt så mange som landsgennemsnittet

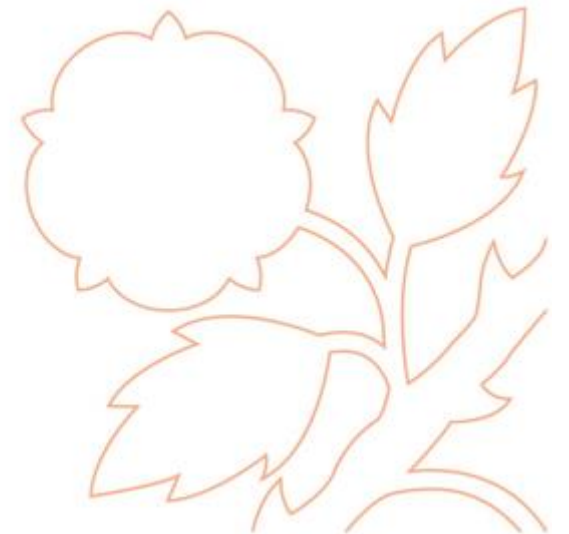

Udfordringer på beskæftigelses- og uddannelsesområdet

- Lønmodtagerne i Langeland Kommune er primært ufaglærte eller har erhvervsfaglige uddannelser
- En mindre andel har en videregående uddannelse

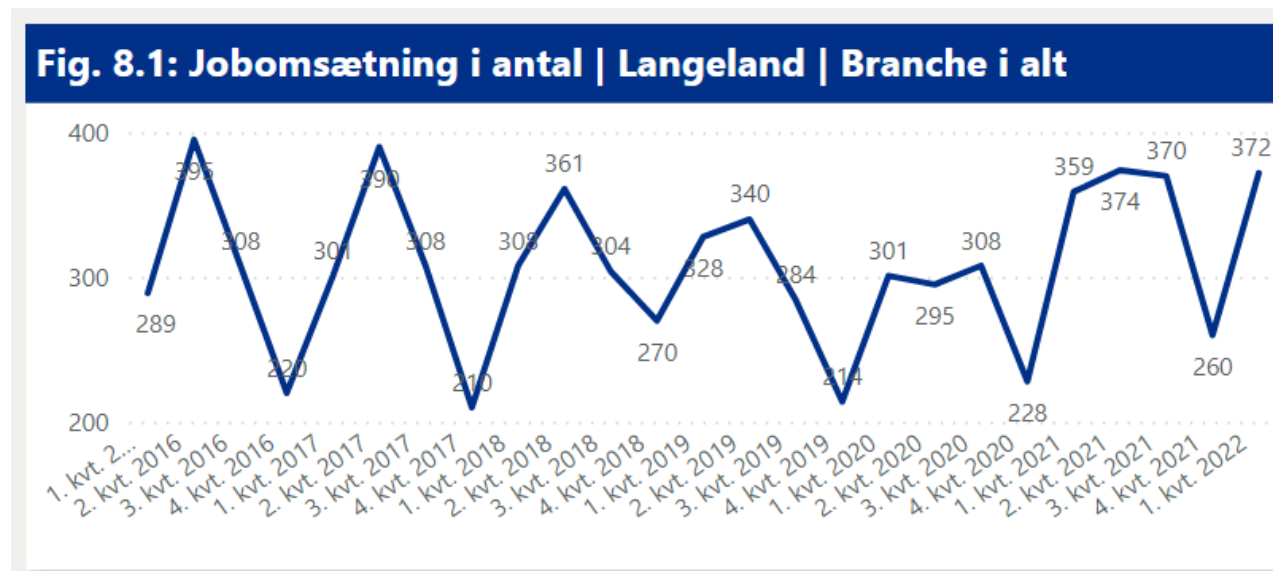

Kilde: jobindsats.dk

Udfordringer på beskæftigelses- og uddannelsesområdet fortsat

- Beskæftigelsen på Langeland er præget af sæsonudsving
- I fjerde kvartal/første kvartal er arbejdsløsheden højest
- I sommermånederne er flest i beskæftigelse

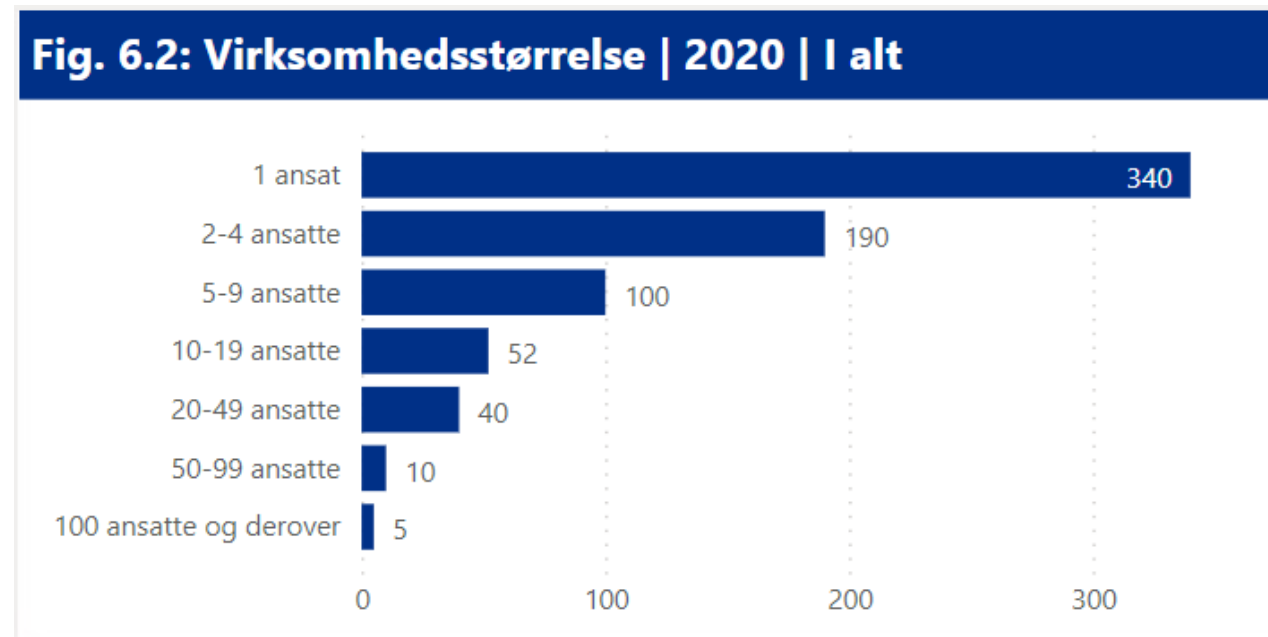

Kilde: jobindsats.dk

Udfordringer på beskæftigelses- og socialområdet fortsat

- Virksomhederne er SMV'er med få ansatte. Kun 15 virksomheder har over 50 ansatte.
- Der er kun få job til borgere med videregående uddannelser – fx akademikere

Kilde: jobindsats.dk

Udfordringer på beskæftigelses- og socialområdet fortsat

- Langeland Kommune har det næsthøjeste forbrug pr. anbringelse for 0-22 årige
- Investerer færrest penge i forebyggende tiltag grundet manglende økonomi.
- Der er behovsbesøg hos 60 % af 0-1 årige og 40 % af 1-4 årige
- 55 % af de børn af anbragte børn er fra tilflyttede familier

Udgifter til anbringelser

	Langeland	Median
Placering	97	50
Kr.	18.423,54	6.456,77

Andel af udgifter til forebyggende

	Langeland	Median
Placering	98	50
Pct.	19,97	38,50

Kilde: Kl.dk

(Nøgletal fra Kend-din-kommune rapporten)

Opsamling og afslutning

- Manglende statsligt fokus på investering i infrastruktur (Bredbånd og Rute 9)
- Langeland Kommune er præget af sæsonudsving og manglende beskæftigelse til borgere med lange uddannelser.
- Manglende uddannelsesinstitutioner medfører at unge borgere flytter fra Langeland for at tage uddannelse og vender kun retur i lille antal.
- Billige huslejer og lejligheder uden indskud er attraktivt for borgere på offentlig forsørgelse
- Manglende økonomi har næsten umuliggjort boligsocial indsats.
- Forholdsvis store udgifter til ydelser og sociale indsatser

Sammenlagt: Landdistrikterne udhules økonomisk og uddannelsesmæssigt, hvorimod storbyerne oplever den modsatte effekt.

